

VÝZNAM MEDZINÁRODNEJ PREPRAVY A DOPRAVY V ZAHRANIČNOM OBCHODE. COLNÁ POLITIKA PRI VSTUPE DO EÚ.

Medzinárodná preprava :

- ovplyvňuje ekonomiku daného štátu
- vplýva na platobnú bilanciu štátu
- vplýva na devízové hospodárstvo krajiny
- ovplyvňuje ceny , kvalitu a dodanie tovaru

Preprava je zložka fyzickej distribúcie tovaru(ako aj skladovanie, balenie,kontrola,..)Pri preprave je dôležité, ako sa uskutoční a zabezpečí preprava.

Je potrebné si uvedomiť, že :

- preprava je realizačná fáza predajného procesu
- preprava je výsledkom- kúpnej zmluvy, špedičnej zmluvy, prepravnej zmluvy
- všetky tieto zmluvy spolu súvisia a sú navzájom previazané

Pri rozhodovaní sa pre daný druh prepravy je nutné zohľadniť:

1. CENY- využívanie objemových diskontov, je potrebné zdokumenovať všetky náklady, ktoré ovplyvňujú cenu tovaru
2. RÝCHLOSŤ – veľká konkurenčná výhoda. Dlhé tranzitné časy zvyšujú celkové prepravné náklady atým sa znižuje efektívnosť obchodu
3. BEZPEČNOSŤ – týka sa hlavne balenia, N na balenie závisia hlavne od spôsobu dopravy
4. RIADENIE SKLADOV A ZÁSOB – zásoby zvyšujú N a znižujú efektívnosť
5. COLNÉ POPLATKY A PLAT. SYSTÉMY - rôzne spôsoby prepravy predstavujú rôzne postupy pri colnom konaní.

Špedícia - zasielateľstvo

Špeditérom je ten, kto vo vlastnom mene v cudzom záujme a na cudzí účet obstaráva prepravu zásielok z miesta odoslania na miesto určenia.Cieľom špeditárskej firmy je hľadanie optimálnych centrálnych a relačných prepravných podmienok z hľadiska obchodných spojení.

Vo všeobecnosti špeditér vykonáva svoji činnosť na základe :

- odbornosti
- špecializácie na oblasť (cenovú, colnú, devízovú, právnu, relačnú, komoditnú, teritoriálnu)

Základné práva špeditéra:

- a) môže sám uzatvoriť prepravnú zmluvu s dopravcami
- b) môže sám uzatvoriť prepravnú zmluvu s medzišpeditérmi
- c) môže využívať cudzie prepravné prostriedky
- d) provízia je splatná hneď po vykonaní príkazu
- e) účtuje si za svoju činnosť skutočne vzniknuté náklady
- f) má právo na zástavné právo s premlčacou lehotou 1 rok

Základné povinnosti špeditéra:

- a) postupovať s odbornou starostlivosťou
- b) dodržiavať inštrukcie príkazcu
- c) vybrať najvhodnejší dopravný prostriedok a cestu
- d) správnosť vyplnenia dokumentov a dodržiavanie termínov
- e) včas informovať príkazcu o všetkom, čo môže mať význam pre splnenie
- f) príkazu

Hlavné činnosti špeditárskej firmy

- a) sporostredkovanie a zaisťovanie prepravných operácií vrátane nakládky , prekládky a vykládky
- b) uzatváranie dopravných zmlúv
- c) prenájom dopravných prostriedkov
- d) voľba optimálnej dopravnej cesty
- e) spracovanie spôsobov a podmienok dodania tovaru
- f) rozvoz a dovoz tovaru
- g) kompletizácia a dekompletizácia zásielok

- h) skladovanie
- i) logistické činnosti
- j) operačný leasing prostriedkov
- k) zaidtenie a overovanie dopravných dokladov
- l) vastavovanie dopravných a sprievodných dokladov
- m) vyhotovňovanie zasielateľských potvrdení pre potreby DPH
- n) sporostredkovanie dopravného poistenia
- o) určenie a dodržanie obmedzení v množstve, objeme, nosnosť na nápravu atď.
- p) kalkulácia prepravného
- q) vybavovanie reklamácií
- r) poradenstvo

Základné zásady , ktoré by mali uplatňovať špeditárske stredoeurópske firmy

1. V európskom obchode hľadať možnosti prepravovať „vyplatené na miesto určenia“
2. V zámorskom obchode zvyhodňovať odosielateľa
3. Realizovať zbernú službu na 1 prepravný dokument
4. Pri prepravných reláciách, kde by mohla nastať nevýhodná arbitráž, riešiť prípad so súhlasom príkazcu.

Sprostredkovateľské služby zabezpečujú:

- a) Agenti – vystupujú ako zástupcovia na základe agentskej zmluvy. Obyčajne zastupuje dopravcu a z jeho príkazu vykonáva určité činnosti
- b) Špeditéri – klasické sprostredkovateľské firmy, ktoré obstarávajú alebo zabezpečujú prepravu na príkaz dodávateľa alebo príjemcu.
- c) Makléri – vykonávajú sprostredkovateľskú činnosť obchodného charakteru
- d) Operátor vystupuje vo vlastnom obchodnom mene, ale prostredníctvom iných firiem realizuje multimodálnu prepravu.

Na základe teritoriálnych a komoditných činností pracujú špeditárske firmy an dvoch princípoch:

1. relačný princíp – vytvorenie relačnej skupiny, ktorá pracuje so širokým sortimentom v danom teritóriu
2. komoditný princíp - pracuje sa s jednou komoditou na viacerých teritóriách.

Typy špeditárov podľa zamerania ich činnosti

- vnútorný – zameranie na činnosti vo vnútri krajiny
- colný – zameranie na činnosti pri prechode hraníc
- prístavný – regionálna pôsobnosť v súvislosti s bezcolnými zónami
- medzinárodný – najširší rozsah činnosti

Špeditéri zabezpečujú svoju činnosť na základe špeditárskych dokumentov.

Vytvorila sa Medzinárodná federácia špeditárskych organizácií FIATA, ktorá vydáva medzinárodné špedičné dokumenty:

- jednotný špedičný príkaz / objednávka
- potvrdenie o prevzatí doručenej zásielky
- skladný list atd.

Dodacie podmienky - INCOTERMS

Dodacie podmienky = dodacia pariza je zmluvné ustanovenie , ktoré upravuje záležitosti dodávky tovaru. Najmä :

- spôsob dodania + výlohy
- prechod nebezpečenstva vzniku škôd
- prechod vlastníckeho práva

Incoterms – základné dodacie podmienky. Rozdielny charakter dodacích doložíek spôsobuje, že sa delia do štyroch skupín, prvé písmeno označuje ,do ktorej skupiny daná položka patrí.

Písmeno E - označuje ex(z ,zo , dovoz)

Písmeno F – označuje Free of Risk (predávajúci odovzdá tovar prepravní, predávajúci znáša všetky nebezpečenstvá a náklady do momentu dodania)

Písmeno C – označuje Cost (predávajúci znáša niektoré náklady aj po kritickom bodeň
Písmeno D – označuje , že tovar mumcí dovŕšiť dané miesto určenia.

Rozlišujeme doložky:

- a) jednobodové – rozoká straty a poškodenia tovaru a náklady prechádzajú z predávajúceho na kupujúceho v jednom mieste
- b) dvojbodové – riziká prechádzajú na kupujúceho skôr, ako ťarcha nákladov

EXW- EX Works – zo závodu

Predávajúci plní svoju povinnosť dodávky, keď dá kupujúcemu tovar k dispozícii vo svojom závode , nie je zodpovedný za naloženie tovaru na dopravný prostriedok, ani za preclenie pri vývoze.

FCA – Free Carrier – vyplatené dovozcomi

Povinnosťou predávajúceho je dodať tovar na určenom mieste do starostlivosti dopravcu určeného kupujúcim, zaobstaráť vývoznú licenciu, vybaviť všetky colné formality potrebné na vývoz tovaru , zaplatiť vývozné dane a poplatky.

Povinnosťou kupujúceho je určiť dopravcu , uzatvoriť zmluvu o preprave a zaplatiť náklady na prepravu.

FAS – Free Alongside Ship – vyplatené k boku lode

Povinnosťou predávajúceho je dodať tovar k boku lode a zaobstaráť potvrdenie ododaní po bok lode na nábrežie alebo v člne v dohodnutom prístave nalodenia.

Povinnosťou kupujúceho je určiť dopravcu, uzavrieť prepravnú zmluvu, zaplatiť dopravné a zabezpečiť vývozné odbavenie tovaru.

FOB – Free on Board – vyplatené na loď

Povinnosťou predávajúceho je dodať tovar na palubu lode, zabezpačiť colné vybavenie vyvázaného tovaru, zabezpečiť prijatie tovaru na palubu lode a zaplatiť poplatky za naloženie tovaru podľa zvykov prístavu.

Povinnosťou kupujúceho je určiť dopravcu, uzavrieť prepravnú zmluvu, zaplatiť poplatky za dopravu, zaistiť poplatky za naloženie tovaru.

CFR - Cost and Freight – náklady a prepravné

Povinnosťou predávajúceho- uzatvorenie prepravnej zmluvy, zaplavenie prepravného, dodanie tovaru na palubu lode, colné odbavenie, vystavenie faktúry a coných dokladov, zaplavenie poplatkov.

Povinnosťou kupujúceho – prijatie tovaru po nalodení, prechádza na neho riziko straty.

CIF – Cost, Insurance and Freight – náklady ,poistenie, prepravné

Povinnosťou predávajúceho _ uzatvoriť prepravnú zmluvu, zaplatiť prepravné, dodanie tovaru na palubu lode,odbať tovar na vývoze, uzatvoriť poisťovaciu zmluvu, doklady o poistení a doprave.

Povinnosťou kupujúceho – uznanie dodania tovaru nalodením , uznanie dokladov.

CPT – Carriage Paid to – preprava platená do

Predávajúci platí prepravné a odbavuje vývoz. Na kupujúceho prechádza riziko straty a poškodenia tovaru odovzdaním tovaru dopravcovi.

CIP – Carriage and Insurance paid to - preprava a poistenie platené do

Predávajúci je povinný uzatvoriť prepravnú zmluvu, odbať vývoz, uzavrieť poisťovnú zmluvu, zaplatiť poisťné.

DAF – Delivered at Frontier – s dodaním na hranicu

Predávajúci dodáva tovar na hranicu , odbavuje tovar na vývoz. Kupujúci platí prepravné v krajine dovozu a odbavuje tovar na dovoz.

DES – Delivered ex Ship – s dodaním z lode

Predávajúci je povinný dodať tovar na palubu lode v prístave určenia , znáša všetky náklady a riziká do prístavu určenia, vybavuje dokumenty pre vývoz.

DEQ - Delivered ex Quay – s dodaním z nábrežia

Predávajúci je povinný dodať tovar na nábrežie v prístave určenia, zaplatiť za vyloženie tovaru, odbaviť dovoz.

DDP - Delivered Duty Paid – s dodaním clo platené

Predstavuje maximum záväzkov pre predávajúceho : zabezpečiť dokumenty na vývoz, dať tovar k dispozícii, zaplatiť clo.

Dopravné poistenie

Je to ekonomická forma finančného zabezpečenie firiem pre prípad náhodných udalostí, ktorých dôsledkom sú majetkové škody, mimoriadne náklady alebo neočakávaná potreba finančných prostriedkov.

Poznáme 2 základné typy poistenia:

- Poistenie Kaska – dopravných prostriedkov
- Poistenie Karga - prepravovaných tovarov

Základné druhy poistenia v medzinárodnom obchode

1. Poistenie proti všetkým rizikám AAR
2. Poistenie WPA – poistenie zvláštnej havárie
3. Poistenie FPA – poistenie s vylúčením zvláštnej havárie
4. Poistenie vojnového nebezpečenstva
5. Poistenie politických rizík
6. Ďalšie druhy poistenia (lomené , dvojité, poistenie riečneho kaska, špedičné poistenie, poistenie valozov)

Colná politika

Je súčasťou zahranično- obchodnej politiky a tým aj hospodárskej politiky štátu. Je súhrnom zásad, noriem a opatrení, ktoré štát používa na dosiahnutie určitých cieľov a záujmov v hospodárskych vzťahoch. Môže byť liberálna - podporuje pohyb tovaru cez hranice , alebo protekcionistická- štát chráni svoje územie tým , že brzdí import alebo export.

Clo funguje ako autonómny prostriedok zahranično- obchodnej politiky ,ako určitá forma daní , ktorá je zdrojom príjmov ŠR, vyberá sa pri prechode colného územia. Využitím cla môžeme výrazne ovplyvňovať spotrebu tovaru, na ktorý bolo clo uvalené.

Druhy ciel :

1. podľa rozsahu platnosti :
 - autonómne
 - zmluvné
2. podľa účelu :
 - fiškálne
 - ochranné(výchovné,negociačné,vyrovnávacie,antidumpingové,kompenzačné,preferenčné,odvetné, colno-kontingentné, prohibívne)
3. podľa smeru dopravy :
 - vývozné
 - dovozné
 - tranzitné
4. podľa spôsobu výpočtu:
 - valorické

- špecifické
- diferencované
- zmiešané
- kľzavé
- diferenčné

Colné režimy

1. voľný obeh
2. tranzit
3. uskladnenie tovaru v colnom sklade
4. aktívny zušľacht'ovací styk
5. pasívny zušľacht'ovací styk
6. prepravovanie pod colným dohľadom
7. dočasné použitie

Vytvorenie colnej únie

Vstu SR do EÚ vytvára predpoklad vytvorenia colnej únie , ktorej realizácia predpokladá dva druhy obchodnopolitického charakteru :

- a) opatrenia medzi členmi colnej únie(zahŕňa odstránenie ciel a kvantitatívnych opatrení pri výjajomnom obcjade s tovarom a so službami)
- b) nahradenie jednotlivých národných colných dovozných taríf v obchodnom styku členov colnej únie s nečlenmi, spoločnou colnou tarifou

Táto únia však môže znamenať aj hrozby pre jednotlivé členské krajiny (malé , ako napr.SR)

- konkurencieschopnosť výrobkov nie je až tak vysoká
- na druhej strane, náš trh je lákavý pre konkurentov zvonku
- silní investori na druhej strane
- slabý manévrovací priestor týkajúci sa investícií na našej strane
- veľký trhový segment- potreba individuálneho prístupu- vysoké výdavky na prieskum trhu , reklamu, prienik atd.
- naše firmy malé a neznáme
- zvyšovanie závislosti na okolitých krajinách
- potreba akceptácie politiky ako členských štátov
- potreba prispôsobovania sa normám, predpisom, inštrukciám
- zvýšený dôraz sa kladie na harmonizáciu vo všetkých oblastiach
- potreba ochraňovať domáci trh
- zvýšená potreba certifikátov a skúšok našich výrobkov